

Nyutdannet sterilforsyningstekniker

Rigmor Schöne er ganske unik. Hun er den første fagutdannede sterilforsyningstekniker, som jobber i tannhelseverden. Her bidrar hun med viktig kompetanse.

 ASTRID SKIFTESVIK BJØRKENG, OD/UIO
 NILS OLAV MEVATNE, OD/UIO

Våren 2019 hadde hun gjennomført en NOKUT-godkjent fagskoleutdanning i Sterilforsyning i helsetjenesten, som deltidsstudium over to år ved Fagskolen Oslo Akershus. Dette er en utdanning som er utarbeidet i samarbeid med Oslo universitetssykehus.

Forutsetning for behandling

Til daglig jobber Schöne ved Sterilsentralen ved institutt for klinisk odontologi ved universitet i Oslo. Sterilsentralen er bemannet med ni årsverk, og leverer i snitt 1 100–1 200 sveisede poser per dag, med ett eller flere instrumenter i, 20–25 innpakke kirurgiske brett i papir og utstyr til klinikkene. Arbeidet som utføres på sterilsentralen er en forutsetning for all klinisk behandling ved Det odontologiske fakultet.

Instituttleder Jan Erik Ellingsen er tydelig stolt over det arbeidet som gjøres ved Sterilsentralen.

– Jeg er veldig imponert over sterilsentralen vår, sier han. Og jeg tror jeg med sikkerhet kan fastslå at vi har en av de aller beste sterilforsyningssentraler innen odontologi her til lands. Det skyldes den høye faglige kompetansen, og ikke minst den erfaringen som er å finne her, sier han.

Rigmor Schöne, den første sterilforsyningstekniker i tannhelseverden.

Rigmor Schöne detekterer en liten flekk på utstyr, og beslutter ny spesialrens, selv om det allerede er gjennomført en 10 minutters ekstra rensesprosess – som i teorien skal riste løs alle blod- og beinrester. I praksis fungerer ikke alltid teknologien som antatt, og da er det avgjørende med visuell kontroll, og et øvet blikk. Dette er vesentlig for pasientsikkerheten, og det ligger mye «erfaringskunst» i dette håndverket.

Korrosjon

Gjennom sitt hovedprosjekt ved fagskolen har Rigmor Schöne og noen av medstudentene hennes fordypet seg i hvordan man kan forhindre korrosjon i kirurgiske instrumenter. Temaet og problemstillingen ble valgt fordi det i aller høyeste grad var aktuelt for egen arbeidsplass.

For å kunne forebygge og forhindre korrosjon er det viktig å forstå hva det er. Selve ordet kommer av det latinske ordet *corrodere* som betyr å gnage i stykker eller «tære på», forklarer hun.

– Det benyttes i dag mange forskjellige typer materialer i kirurgiske instrumenter, forklarer Schöne, men i oppgaven valgte vi å begrense oss til kromstål, bedre kjent som rustfritt stål, da disse som brukes som kirurgiske- og dentalinstrumenter.

Selv om mange betrakter rustfritt stål som evigvarende, må også disse instrumentene behandles på riktig måte for å unngå korrosjon og skader.

Schöne forklarer videre at når det oppstår korrosjon, innebærer det en mulighet for at bakterier og virus finner noe å feste seg i, rett og slett fordi korrosjonen skaper en ujevn overflate på utstyret.

– Reprosessert flergangsutstyr som er korrodert kan være årsak til infeksjon og postoperative sykdommer etter en operasjon, forklarer Schöne. Slike infeksjoner er en stor belastning for pasienten, men det koster også samfunnet mange helsekroner å skulle behandle infeksjoner som kunne vært unngått. En ting er det økonomiske aspektet ved infeksjoner som oppstår på grunn av urent utstyr, en like viktig dimensjon, er at slike infeksjoner kan bidra til å svekke tilliten til vårt helsevesen.

Handler om liv og død

– Jobben på sterilsentralen er et viktig ledd i infeksjonsforebyggende arbeid og ivaretagelse av pasientsikkerhe-

ten, da vi desinfiserer og steriliserer repressert flergangsutstyr, forklarer Schöne. Da er det viktig å ha kompetanse om smitteveier, og hvordan disse brytes, slik at smittespredning hindres.

– Til syvende og sist handler det om liv og død. Dersom det blir brukt utstyr i den medisinske behandlingen som ikke er sterilt, kan dette utstyret i verste fall føre til alvorlig sykdom, eller død for pasienten. Derfor er det veldig viktig at alle prosedyrene rundt sterilforsyning fungerer optimalt. Vi pleier å si at omsorg for instrumentene er omsorg for pasientene.

Kunnskapen som sterilsentralen har, er viktig for alle som er involvert i pasientbehandling, er noe instituttleder Jan Erik Ellingsen også er opptatt av. I tillegg trekker han frem kampen mot antibiotikaresistens hvor sterilsentralen også spiller en sentral rolle.

– Den viktigste kampen mot antibiotikaresistens, skjer ikke i laboratoriene, men i det forebyggende arbeidet, som rett og slett handler om å unngå infeksjoner. Da er sterilt utstyr et av de viktigste våpnene vi har i denne kampen, sier instituttlederen.

Bidra med kunnskap

– Sterilforsyning er et fagfelt i stadig utvikling, sier over- sykepleier Sissel Strømfjord. Det er derfor viktig for oss å sikre at sterilsentralen opprettholder den høye standarden den har nå. En standard som er avgjørende for at våre pasienter kan være trygge på at alt utstyr som blir brukt ved våre klinikker er behandlet etter gjeldene lover og forskrifter.

Det at vi har fått tilført ny kompetanse innen sterilfor- syning gjør at sterilsentralen i større grad kan bidra med kompetanseheving blant egne ansatte og i klinikkene, sier Sissel Strømfjord. Fordi prosessen med å behandle instrumentene på riktig måte, begynner allerede før instrumentene når sterilsentralen og de som jobber der.